

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravljenju prejemanja mesečno K 1-90

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petlitvrtsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petlitvrtsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Volilno gibanje.

Voliven okraj Ribnica—Velike Lašče—Žužemberk.

Sijajen volivni shod S. L. S. se je vršil na binkoštni ponedeljek v Ribnici v veliki dvorani Hranilnice in posojilnice. Zbralo se je do 400 volivcev. Poslanec Jaklič, navdušen pozdravljen, razvije program S. L. S. in pobija med glasnim pritrditvami nesramnosti in laži liberalcev. Med njegovim govorom dojde voditelj Vseslovenske Ljudske Stranke, dr. Ivan Šusteršič, pozdravljen z viharimi živjokliki. Ko je kandidat S. L. S., gospod Fran Jaklič končal med burnim odobravanjem svoj govor, poprime za besedo dr. Ivan Šusteršič in v enournem govoru razmesari nasprotnike S. L. S.: liberalce, socialne demokrate in hinavce, ki nastopajo pod firmo »neodvisnih kmetov«, a višijo kot zaničljiv privesek na škricih liberalnih frakarjev; — na drugi strani kaže govornik na mnogoletno smotreno, resno in pošteno delo poslancev S. L. S. Govor dr. Šusteršiča je izzval viharje odobravanja in velikansko navdušenje zavednih ribniških volivcev. Ko je šibal govornik s perečim sarkazmom liberalno, socialnodemokratsko in »neodvisno« sleparijo, so ga segavi ribniški volivci večkrat prekinili z dovipnimi, rezkimi opazkami na naslov izvestnih političnih sleparjev, tako da je ogenj najvišjega navdušenja menjaval z viharji veselosti nad smešnimi figurami liberalnih in »neodvisnih« komedijantov. Ko je načelnik S. L. S. omenil, da si je hvala Bogu tekom več kot dvajsetletnih hudih bojev ohranil svoj zdrav humor, kakor sin ribniške doline, razlegal se je po dvorani nepopisen vihar iskrenih ovacij osivilemu, a mladostno bojevitemu voditelju slovenskega ljudstva. — V vznesenih besedah je priporočal govornik kandidato g. Jakliča, moža, ki je v najhujših časih stal zvesto ob strani S. L. S., ob strani nekdanj tudi pri nas tako zatiranega slovenskega ljudstva, moža, ki je zvest kakor čisto zlato, ki je rad trpel preganjanje za častu proslulega barona Heina. Vzkliknil je med burnimi ovacijami ljubljensmu poslancu g. Jakliču: **Ponosni smete biti, da imate za poslanca moža, ki ni nikdar uklonil svojega tilnika, če tudi je bil reven in preganjan.**

Ob sklepu dr. Šusteršičevega govora je dolgotrajno, viharno navdušenje med urnebesnimi živjokliki pretresalo dvorano.

Kandidatura g. Fran Jakliča je bila seveda sprejeta soglasno. — V Ribnici je liberalcem popolnoma odklenkalo — ob bližnjih občinskih volitvah bo tudi konec liberalnega občinskega gospodarstva.

Maloštevilni nasprotniki so se poskrili — če je pa eden ali drugi prišel na shod, se je udeleževal viharinih ovacij za S. L. S., njenega načelnika in poslanca Jakliča.

Med viharimi kliči: **Živio dr. Šusteršič! Živio Jaklič! Živela Slovenska Ljudska Stranka! in Živela ribniška dolina!** so se zborovalci razšli. Shod ostane v neizbrisnem spominu ribniške doline. — Ribniško uradništvo seveda in stari zagrizeni liberalci bodo oddali glasove Višnikarju, drugi volivci iz ribniške doline bodo pa poskrbeli, da postane na volivni dan 13. junija »neodvisni« kandidat Pucelj — **Prekucelj.** Prekucnil se bo, kakor je dolg in širok.

Shod S. L. S. na Vrhniki.

„Kmečka zveza za vrhniški sodni okraj“ je priredila na binkoštno nedeljo na Vrhniki javni ljudski shod, katerega se je udeležilo do 300 volivcev. V občno zadovoljnost in med splošnim odobravanjem je

mesto kandidata Gostinčarja govoril profesor Dermastia. Govorili so še: predsednik shoda g. Tršar ter kaplana Turšič in Vovko. Kandidatura Gostinčarjeva je bila soglasno sprejeta. Sprejeta je bila tudi sledeča resolucija: „Javni ljudski shod na Vrhniki z veseljem vzame na znanje, da je vendar enkrat izvršilni odbor S. L. S. proglasil toli potrebni politični bojkot napram liberalni stranki ter prosi in zahteva, da imenovani odbor pri storjenem sklepu vstraja toliko časa, dokler se razmere v narodno-napredni stranki korenito ne izpremenijo!“

Shod S. L. S. v Bevkah.

Binkoštni ponedeljek se je vršil v Bevkah pod predsedstvom domačega g. župnika volilni shod. Poročala sta na shodu o delu S. L. S. ter liberalnih in mokraških sleparijah kaplana Vovko in Turšič. Na shodu je bilo zastopanih poleg domačih volivcev tudi nekaj mož iz sosednjih vasi. Upanje je, da razen par liberalcev oddado vsi Bevkani svoje glasove kandidatu S. L. S.

Bohinjska Srednja vas.

Shod pri sv. Duhu ob jezeru na binkoštni ponedeljek je bil nad vse sijajen. Ljudstva je bilo nad 500. Govorila sta o delovanju V. L. S. v državnem in deželnem zboru gg. poslance Piber in Pogačnik. Kandidatura g. Pogačnika je bila sprejeta z velikim navdušenjem. Binkoštni ponedeljek je pokazal, da hoče ostati ves Bohinj tudi v bodoče neomajno v taboru V. L. S.!

Shod na Trebelnem.

Na Trebelnem je bil shod na binkoštni ponedeljek zjutraj. Tudi na tem shodu je govoril dr. Zajec in pokazal liberalne laži zborovalcem, ki so se soglasno izrekli za svojega župnika Hladnika. Samo Naltigal, ki je pomagal Ribnikarju do shoda, se je skrival in sinček njegov mu je potožil: „oh, nič ne bomo naredili.“ Govoril je tudi Janez Hladnik.

Shod na Dobrničah

pa se je vršil na binkoštni ponedeljek popoldne. Udeležba ogromna. Šlajpah pripelje svoje pijance iz Velike Loke in hoče shod razbiti. Od Dobrničanov so vpili samo Pšenica, ki se je v Ljubljani predstavil za pristaša S. L. S. in deželni cestar. Na shodu so govorili drž. poslanec Vehovec, dež. odbornik dr. Zajec in kandidat Hladnik. Šlajpah bo pomnil ta shod do sodnjega dne. Kandidatura Hladnikova navdušeno sprejeta.

Shod v Št. Rupertu.

Shod S. L. S. v Št. Rupertu na Dolenjskem v nedeljo popoldne je bil ogromno obiskan. Nad 600 ljudstva se je zbralo, da manifestira za načela S. L. S. Na shodu, kamor so prišli tudi liberalci z namenom razsajati in razbijati, je govoril dež. odbornik dr. Zajec. Poročal je o delu S. L. S. in razkrinkal liberalne laži, da je navzočim liberalcem zmanjkalo sapa. Govor so spremljali volivci z navdušenim odobravanjem in soglasno izrekli sodbo, da liberalci še niso slišali svoje sramote v taki meri, kakor na tem shodu. Zato so se po shodu, ki je z ogromno večino po dveurnem govoru dr. Zajca odobril kandidato Hladnikovo, ojuščali in priredili s pomočjo društva „Piščalka“, ki jej načeluje nadučitelj Lunaček, dr. Zajcu, ko je odhajal, godbo na piščalko. Lunaček bo imel priliko opravičiti svoje izobraževalno delo.

Sijajen volilni shod S. L. S. v Škocijanu.

Volilci S. L. S. so odgovorili na Ribnikarjev shod, ki ga je imel binkoštno nedeljo v Škocijanu, takoj v ponedeljek. Škocijanski liberalci se odlikujejo po svoji surovosti pred vsemi dolenjskimi liberalci. Te liberalne surovine so vzeli Škocijancem, prej radi svoje ljubeznivosti povsodi slovečim njih dobro ime. A če bi kdo mislil, da so vsi Škocijanci take surovine, kakršne so liberalne surovine, bi se motil. Naša organizacija v Škocijanu nič ne zastaja za našimi modernimi organizacijami drugod. V lepem „Društvenem Domu“, delu župnika Bohinca, skrbi S. k. izobraževalno društvo za izobrazbo Škocijancev, lepo in krepko delujejo naši škocijanski Orli „pobudnica Straže“, „Posojilnica in hranilnica“ in „Živnorojska zadruga“. Snuje se zdaj

tudi „Kmečka zveza“. To omenjamo zato, da branimo tiste poštene Škocijance, ki navdušeno prisegajo na naš prapor in najostreje obsojajo tiste liberalne surovine, ki jemljejo Škocijancem njih dobro ime. Brez agitacije so se zbrali na binkoštni ponedeljek zjutraj v škocijanskem „Društvenem Domu“ škocijanski pristaši volilci S. L. S. na volilen shod. Dvorana je bila nabito polna naših škocijanskih volivcev. Še predno se je shod otvoril, je prilezel nanj tajnik Ribnikarjev in Mokronoške mizarske zadruge Smrekar, a naši možje, ko so ga zagledali, so mu pokazali vrata, ker niso hoteli trpeti v svoji sredi voditelja surovih liberalcev. Shod je otvoril g. Komljanec. Z velikim navdušenjem je bilo izvoljeno sledeče predsedstvo: predsednik Anton Zaman, kmet v Dobruški Vasi, podpredsednik župnik Bohinc, zapisnikar Kelvišar, reditelji: Franz More, Rupar in Kegljevič. Vdaljšem govoru je Moškerc ovrgel laži, ki se jih poslužujejo liberalci proti kandidatu S. L. S., župniku Hladniku. Soglasno in z velikim navdušenjem je sprejel shod kandidato poslance Hladnika. Tudi škocijanski liberalizem je že v popolnem razsulu. Drže se ga zgolj še taki ljudje, ki so v svojem navdušenju za liberalizem vse zapravili, kar so jim zapustili njih starši.

Pucelj shod v Loškem potoku.

Pri nas so bili liberalci začetkom za kandidata Višnikarja, čez noč so se pa odločili za neodvisnega kmeta Puclja. Na binkoštni ponedeljek je bil s plakati sklican shod v gostilni g. Fr. Rusa. Shoda se je udeležila tudi naša stranka. Predsednika smo volili od pol devetih do desete ure dop. Kandidat je hotel za predsednika g. Iv. Rusa, mi smo pa imeli svojega. Hoteli so preko naših glasov, pa niso mogli. Naši možje niso pustili zborovati. Tako smo stali, g. kandidat na govorniškem odru, mi pa v njegovi bližini krog, nas pa neodvisni kmetje in kmetiči. Med tem nas je izborna zabaval g. Iv. Rus. Mož se je na vse kriplje trudil, da bi zakril utis, ki so ga dobili velikolaški kmetje o silni moči in oblasti g. Rusa v Loškem potoku. Skakal je na mizo okrog mize, krepčal s štamperli, pa ni vse nič izdalo. Žugal je s protokoli in kanoni in kričal: „Možje, ker ste to naredili, da nam ne pustite zborovati“ bo prišel na našo občino jok in stok: Citiral je g. kaplanu znano Gregorčičevo pesem: Ki revežete zatirate, prah boste tudi vi. Nakar je tudi g. Škulj prosil pepela in pepeljenja. Obrezal se je zlasti v g. kaplana in g. župana — pa je dobil tako gorke, da je mož skakal kot v cirkusu. G. kandidat je pa poskušal s pridigo o moštvu, pa mu ni šlo. Začenjal je z zgodovino posamnih oseb — svoje se ni dotaknil. Hotel se je tudi norčevati mimogredočih iz našega ženstva; dobro da je stal v kotu, če bi prišel na svetlo, bi bil še bolj spucan Pucelj. Ko je bilo čas v cerkev, je g. kaplan predlagal pristašem S. L. S. da shod zapuste, kar se je zgodilo s krepkimi živjokli na S. L. S. in g. Jakliča. Naši so se mirno razšli, nakar so začeli neodvisni kmetje zborovati. Bilo je do 40 oseb med njimi veliko naših, katerim je g. kandidat razlagal težave kmetijskega stanu in grehe S. L. S. v 10 minut trajajočem govoru. Nehal je, češ da se mora „šparat“ (za na Dunaj in Sodražico). Predsedoval je seveda g. Iv. Rus. Tako so čutili ti kmetje moč S. L. S. v Loškem potoku in pa kako so tudi pri nas vroča tla za „neodvisne“. Kandidat ni pričakoval takega razočaranja v Loškem potoku. Ta dan je bil za našo dolino nad vse pomemben. Znani liberalni Loški potok in njegov Rus, ki je razbijal shode tu in po Ribnici, sedaj pa niso mogli zborovati v lastni hiši — ker jim niso dovolili vrli možje S. L. S. v Loškem potoku! Tempi pasati!

Shodi na Vipavskem.

Na binkoštni ponedeljek sta bila na Vipavskem dva krasno vspela volilna shoda S. L. S. Dopolnjen so zborovali naši pristaši v Šturji, popoldan pa v Št. Vidu. Na obeh shodih sta poročala deželna poslanca Miro Perharc in dr. Vlad. Pegan. Volilci so pazno sledili izvajanjem poročevalcev in so se soglasno izrekli za kandidato dra. Žitnika. O dru. Novaku so rekli, da se mu na Vipavskem ne bo niti izplačalo glasove šteti. — Značilno je, da

v Šturji, kjer so pri zadnjih volitvah liberalci imeli tako moč, da so prišli naš shod razbijati, sedaj niti blizu priti niso upali. Pač se je pokazal na shod v Šturji en liberalce, a je rekel, da ga je sram, ker vidi iz poročil obeh poslancev, kako grdo njegovi pristaši po svojem časopisu potvarjajo resnico. Tudi v Št. Vidu si niso upali priti na shod, samo neko učeno človeče je potihem zabavljalo, toda — za zidom. Svoje učenosti na shod ni hotel nositi, ker bi bil moral tako osramočen oditi, da 14 dni ne bi smel več na cesto.

Šlajpah v žetli.

Ko je dr. Zajec poročal na Dobrničah stotinam volincev o delu S. L. S. je Šlajpah delal medklice in stavilv prašanja. Dr. Zajec mu ni ostal dolžan nobenega odgovora. Opetovano se je razvil dialog, ki je vzbujal burno veselost med zborovalci. Šlajpah: „Kaj ste naredili za nas?“ Dr. Zajec: „Za vas nič, za liberalce prav nič in tudi nikdar ničesar naredili ne bomo. Mi delamo samo za volilce S. L. S.“ Burno odobravanje. Ko je Šlajpah ponavljal svoje medklice, mu zakliče dr. Zajec: „To boste lepo namazali o shodu v „Slovenskem Domu!“ Šlajpah ogorčen: „Jaz ne berem te cunjel!“ Viharna veselost in ploskanje in ironičen smeh med zborovalci. Dr. Zajec: „Naznaniti Vas Ribnikarju, da Vas pošlje v zapor, ker imenujete njegov list „cunjel“. Ko po teh epizodah dr. Zajec nadaljuje svoje poročilo, Šlajpah zopet vpraša: „Kaj ste naredili?“ Dr. Zajec: „Sicer liberalcu nisem dolžan odgovarjati, odgovorjam samo pristašem S. L. S. Sicer ste pa že čuli moj odgovor!“ Šlajpah: „Potem pa davkov ne bomo plačevali.“ Dr. Zajec: „Priatelj Šlajpah! Pojte k davkarji in povejte, da ne plačate več davkov. Sklicujte se na dr. Zajca!“ Zopet viharina veselost. Ko je dr. Zajec poročal, da bo vsled melioračne postave morala država prispevati s 15 do 20 milioni kron za vsa dela, Šlajpah ogorčen kliče: „To je slabo. Davke bomo morali plačevati.“ Koj na to je klical: „Kje je 40.000 K za točo?“ Dr. Zajec na to zborovalcem razkrinka Šlajpahovo modrost, ki tiči v tem: „Če dobiš denar z Dunaja, je napaka, če ne dobiš denarja, je zopet napaka in Šlajpah ima vedno prav“. Klic iz ljudstva: „Pometa, kakor metla!“ Zopet viharina veselost. Ko se shod bliža svojemu koncu, se poslovi dr. Zajec od Šlajpaha: „Kaj ne, Šlajpah, danes ste jih čuli dovolj. Upam, da boste pomnili, kdaj ste prišli Zajcu v roke!“ Je bil res lep popoldan na binkoštni ponedeljek na Dobrničah, ko je Šlajpah Slovenski Dom zmerjal s cunjel.

Tribuč tudi na Viču blamiran.

Prav radi bi Vam kaj natančnejšega sporočili o shodku Tribuča, katerega je imel v sob. zvečer pri Ani na Viču. Pa vkljub vsej radovednosti ne moremo priti na sled, kako da se je prav vršil. Toliko smo zvedeli, da je bil shod napovedan na 8. uro zvečer. Do 10. ure jih je prišlo skupaj kakih 12. Najbrž je bil tudi trinajsti g. Pepe! Trajal je shod pa precej dolgo, do 1. ure zjutraj. Seveda to ni bil shod, ampak navadna »krokarija«. Nek očividec je pravil, da je Tribučev hlapec peljal en sodček proti Viču. Kam je zginit, ne bomo preiskavali. Hudomušneži govore, da je bilo najbrž notri kaj takega, ki dela »korajžo« ob volitvah. Le naj si delajo liberalci korajžo pri alkoholu. Le naj »Jutro« hvali Tribučovo »vzorno« gospodarstvo. Kogar »Jutro« hvali, tega verno, trezno ljudstvo obsoja. Tako se bo zgodilo tudi s Tribučem, ki bo bridko obžaloval, da se hoče kosati z vsestransko delavnim in zaslužnim načelnikom S. L. S.

Volilna shoda dr. Benkoviča v Trbovljah in na Dolu pri Hrastniku

sta se vršila na binkoštni ponedeljek. Na Dolu se je pri Pustu in na cesti okrog hiše nabralo ogromno volivcev; sociji so zasedli prostore v gostilni. Četudi je bil sklican društveni shod, vendar je dr. Benkovič dovolil, da se vrši javni volilni shod. Sociji so s krikom dosegli, da je bil njih glava Malovrh iz Hrastnika izvoljen predsedni-

kom, naši so pa želeli podžupana Ba-biča. Ker je Malovrh obljubil pod častno besedo, da kandidat prvi dobi besedo in da bo skrbel za mir, zato je ostalo pri javnem shodu; dr. Benkovič je v več kot enournem govoru razkril vso mokraško in liberalno hinavščino, kar je mestoma izzvalo glasno odobravanje naših, in deloma tudi odpor nasprotnikov. Kandidat je nemoteno dokončal svoj govor in potem odšel v Trbovlje; sociji so naprej zborovali pred praznimi mizami. Naši so se zelo utrudili, zlasti samolastno postopanje rdečkarjev jih je podžgalo, da so sveto obljubili, vse moči napeti za kandidata S. K. Z. — Popoldne se je vršil volilni shod v Trbovljah v prostorni dvorani društvenega doma, ki je bila nabito polna. Predsedovala sta gg. Pečnak in Zupan sen. Govorili so med velikanskim navdušenjem kandidat dr. Benkovič, župnik Časl iz St. Lenarta, Zupan sen., Zupan ml., neki bivši socialni demokrat itd. Kandidatura se je soglasno sprejela med velikanskim navdušenjem. Sociji so v par gručah prišli mimo po cesti in skušali udreti v društveni dom, pa kordon orožnikov jim je to veselje skalil. Prvotni nemir radi izzivajočega nastopanja socijev se je hitro podel, potem se je vršilo zborovanje cele tri ure v najlepšem redu. Navzoči nasprotniki, socialni demokrati in liberalci, niso nič nasprotovali. To je bilo že tretje večje zborovanje S. L. S. za časa volilnega gibanja. Naša organizacija vedno novih tal pridobiva in se od dne do dne krepi.

Volilni shod Slovencev v Gorici.

Na binkoštni ponedeljek se je v »Centralu« vršil volilni shod goriških Slovencev, ki ga je otvoril in mu predsedoval deželni poslanec g. Jos. Fon. Govorili so gg. J. Fon, E. Klavžar in kandidat dr. A. Franko, čegar kandidatura je bila soglasno sprejeta. Slovenci pojdejo v navdušenjem voliti slovenskega števne kandidata. Ravno letos so razmere take, da je za Slovence položaj zelo ugoden.

Liberalna „Glavna“ posojilnica pred porotniki.

(Dalje.)

Iz obtožnice:

Franc Jošt pa je dr. Hudnika k ravnokar popisanimu dejanju pismeno zapeljal in pripravljal.

Ker je pa bila blagajna Glavne posojilnice do skrajnosti prazna, dr. Hudnik Joštovi želji ni zamogel takoj ustreči. Stvar se je zavlekla do februarja 1909 ter je vposlal, kakor navedeno, Leo Rogelj sporazumno z dr. Hudnikom Joštu le 3000 K, od katerih si je 100 K pridržal; 5000 K očitno ni bilo na razpolago.

Jošt pa morebiti ni bil v kaki hudi zadregi, temveč si je nabavil s tem denarjem akcije delniške pivovarne v Zalcu, kar je moral končno sam priznati.

Obtožba je torej tudi tozadevno popolnoma utemeljena.

Josip Maček in Jakob Zalaznik sta Leonu Rogelj pred nekaterimi leti vsak vročila po 200 K (Zalaznik bržkone še več), da bi Rogelj s tem denarjem odplačal dolg oziroma denar naložil. Rogelj pa si je ta denar pridržal ter ga za se porabil. Leo Rogelj z ogorčenostjo oporeka, da bi kaj takega storil. Če se uvažuje, kako goljufivo je Rogelj sploh postopal, če se uvažuje, da si je od 3000 K, namenjenih Joštu, 100 K pridržal, potem je pač popolnoma verjetno, da si je tudi omenjenih 400 K pridržal. Živel je pač precej potrato ter potreboval precej denarja. Tamo Pavšler trdi, da mu je njegov račun pri Glavni posojilnici previsok. Domneva, da je morebiti Rogelj tudi glede Pavšlerja učinil kake manipulacije v svoj prid, ni neutemeljena. Ker pa Pavšler ni v položaju podati natančnejših podatkov, se tozadevno ne zamore dvigniti kaka obtožba.

Zalaznik je sicer Leonu Rogelj poverljivi znesek odpustil, vendar to dejstvo ne izključuje kaznivosti, ker Rogelj škodo ni povrnil.

Konečno je še pripomniti, da dr. Hudnik pripoznava, da je tudi za svojo osebo pasiven ter da ne zamore ugoditi svojim upnikom.

Dr. Hudnikova izpoved.

Branje obtožnice je trajalo pet-četrti ure. Nato začne govoriti glavni oboženec dr. Hudnik: »Redek je slučaj, da sedi advokat na zatožni klopi. Govoril bom popolno resnico in ničesar zamažal, skliceval se bom na priče in knjige in moram z vso odločnostjo protestirati proti dvem točkam obtožnice.

Obtožben sem poverbe 3000 K, ki so se zapisale na račun Tomaža Pavšlerja in jih prejel Fran Jošt kot nagrado ali provizijo. Dokazal bo, da tisto dejanje, četudi bi se zgodilo, ni tako, da bi sodišče moglo reči, da je poverba. Drugič moram najodločnejše protestirati proti trditvi, da ne vem ali nočem povedati, kje je denar. Težko človek pri takih besedah ostane miren. Iz cele žalostne afere nimam niti vinarja dobička.«

Nato hoče historično razložiti vso zadevo Glavne posojilnice. Predsednik ga prekine in vpraša ali se čuti krivega po § 486, da je zanemaril in prekršil svojo dolžnost kot član in predsednik upravnega sveta. Dr. Hudnik

se v tem oziru prizna krivega »po besedilu zakona«, glede krivde svojega osebnega konkurza pa izjavi, da je ta v zvezi s konkurzom Glavne posojilnice. Potem začne dr. Hudnik obširno govoriti o postanku Glavne posojilnice. Jeseni l. 1898. je prišel k njemu pokojni Maks Veršec, ki je bil znan kot izboren posojilničar in je ustanovil mnogo posojilnic na Štajerskem; bil je tudi pri ustanovitvi Ljudske posojilnice v Ljubljani. Septembra meseca 1898 je svetoval tudi dr. Hudniku, da bi se ustanovila še ena, nova hranilnica v Ljubljani in ga prosil, da bi vstopil v upravni svet. Pri tem je imenoval Jos. Turka, Jos. Mačka, Antona Putrih, Čada, Goršeta, Štricleja, Ledniga in ko je Hudnik slišal imena teh častivrednih oseb, se ni mogel braniti več in je vstopil v upravni svet. Ni pa vstopil v upravni svet, da bi sam za svojo osebo korist imel ali dobiček vlekel, ampak mišljeno je bilo, da bi bila »Glavna slovenska posojilnica in hranilnica« predhodnica nove kreditne banke v Ljubljani.

Predsednik dr. Pajk: »To je bilo že junija meseca. Avgusta so bila pravila registrovana, 6. septembra je bil že ustanovni občni zbor.«

Glavna posojilnica Hudnikova nesreča.

Dr. Hudnik: »Mogoče, toda z delovanjem se je začelo kasneje. Z dnem, ko sem vstopil v upravni svet, se je začela moja nesreča. Kakor neko prokletstvo je že od začetka viselo nad zavodom. Da je bila Glavna posojilnica res predhodnica za novo kreditno banko, govori tudi to, da je Veršec ta čas izdal okrožnico, v kateri poudarja, da je Glavna posojilnica zbirališče za kreditno banko. Državno pravdnštvo je takrat takoj uvedlo poizvedbo, ker je bilo to proti pravilom. Da je bila Glavna posojilnica res predhodnica za kreditno banko, dokazuje tudi to, da sta vlogo za kreditno banko na ministerstvo podpisala dr. Hudnik in Veršec. Po Veršecovi smrti je odgovorilo ministerstvo na dr. Hudnika in se je izročil odgovor Goriup, ki je prišel v imenu Ivana Hribarja. Ta čas pa se je zgodilo nekaj drugega.

Veršec.

Ko je prišel dr. Hudnik dne 22. decembra 1899 k seji upravnega sveta, je našel tam Veršeca mrtvega na mizi. Dr. Hudnik ni posebno zveden v posojilničnih zadevah. Zaprl je takoj blagajno. Drug dan so jo prešteli, naredili račune, preostajalo je 3280 gld. za Veršeca, kar je dr. Hudnik takoj vložil v Glavno posojilnico, ostalo s knjižico zaviil in poslal Veršecovi vdovi.

Malo kasneje se je pa izkazalo drugače. Dne 7. novembra je bilo dvignjenih pri poštobranilnišnem uradu 5000 gld., ki niso bili vknjiženi. Ta vsota je bila morda za vrednostne papirje, ki so tudi izginili. Posojilnica je bila oškodovana za 8000 do 9000 gld.

Dognalo se je, da je Veršec dal banki Luckmann v ekskompt Predovičovo menico za 3000 gld. Ker je bil na menici tudi giro Glavne posojilnice, je ta morala plačati to menico ob zapadlosti.

Rajni Veršec je spravil v kraj tudi od neke gospe vložno knjižico »Mestne hranilnice«. Primanjkljaj je tako natenkrat znašal 36.000 K.

Sedaj ni bilo več misliti, da bi bila Glav. posojilnica predhodnica kreditne banke, ampak ostala je kot samostojna posojilnica. Primanjkljaj je prevzel dr. Hudnik in določil, da se ima ta račun »Lombard« pokrivati z njegovo mesečno plačo in se je v teh letih odplačalo, da preostaja še samo okroglo 4000 K. Dr. Hudnik je mislil, da bo najbolj uspešno, če se bo zavod bavil z osebnim kreditom. In tu je začetek njegove nesreče. V vsakem kandidatu za posojilo je videl poštenega človeka.

Traun.

Nato prične s posameznimi slučajmi. Janko Traun je imel na Glincah obširno trgovino na lepem mestu. Dr. Hudnik je osebnost poznal dobro vse razmere, ker je bil stalen gost v hiši. Imel je špecerijsko trgovino, pekarijo in cementno opekarno. Pripomni okolnost, da porotniki spoznajo obdolženec značaj. Leta 1897. je kot odvetnik gnal nekega Brusa na eksekucijo. Ta Brus je imel na Glincah, kjer stoji danes Rožna dolina, tri travnike, cenjene na 3000 gld. Dr. Hudnik je slutil vrednost teh travnikov in vendar se ni hotel okoristiti. Pri prvi dražbi ni bilo nobene dražitelja, nato je on opozoril Trauna in ta je pri drugi dražbi kupil te parcele za 2400 gld. in profitiral pri tem gotovih 30.000 K, vrhu tega pa je imel še parcele, ki so bile njemu samemu eksekutivno prodane. Ker je Traunu kupčija dobro šla in bila zelo obsežna, mu je dajal samo na trgovske menice posojilo. Dr. Hudnik je pri reviziji našel knjige v redu.

Kmalu nato pa se je izkazalo, da je imel menice. (Dr. Novak vmes: »ponarejene.«) Glavna posojilnica je bila oškodovana za 32.000 K.

Dr. Frlan hoče izvedeti, kdaj se je ugotovilo, da so menice ponarejene. »Ali ne leta 1908.« Državni pravdnik: »To se je zgodilo že leta 1904.« Dr. Hudnik se ne spominja ravno kdaj.

Alojz Lavrenčič — zagonetka.

Služaj Alojzij Lavrenčič; ta človek je psihologična zagonetka. Kjer so udarili Huni, ni več trava rastle, tako je tudi, kjer je ta človek; takoj nesreča zraven. Alojzij Lavrenčič je bil prej knjigovodja pri Majdiču v Kranju, potem je začel v Ljubljani kupčijo z moko. Obrnil se je na dr. Hudnika, če bi dobil kaj kredita. Obljubilo se mu je 15.000 K, toda samo proti poročstvu njegovega nečaka Maksa Domicelja, ki je trgovec na Rakeku. Njegova trgovina se je začela širiti, tako tudi njegove zveze pri Glavni, dajali so mu na trgovske menice. Dr. Hudnik je sam nadzoroval in našel njegove knjige v redu.

Ker se je videlo, da se mu lahko zaupa, in zna ta človek tako govoriti, da vedno vsaгаа pregovori, posebno pa ker se je mislilo, da pozna kot bivši knjigovodja dobro trg, se mu je odprl višji kredit. Vrgel se je na trgovino s senom, ki je bila takrat (1904) zelo dobičkonosna. Naenkrat pa se je našel po reviziji velik primanjkljaj.

Dr. Hudnik prosi, da naj se vpraša, če je on bil v kaki zvezi z njim in če je imel kak dobiček ali korist od njega, ampak povdarjati mora, da je imel preveliko zaupanje vanj, kakor še pri več drugih osebah. »Jaz nisem goljufal, ampak jaz sem bil goljufan.« Premišljeval sem, kako bi ga rešil. Spomnil sem se na njegovega brata v Logatcu, ki je zelo premožen človek. Če bi ta hotel pomagati Alojziju, bi se njemu samemu nič ne poznalo, Alojzij Lavrenčič pa bi bil rešen.

Marca leta 1905. pride k njemu z novico, da je Andrej Mauer izvedel v Gradcu za lepo kupčijo, graščino z gozdovi. Naključje je zopet hotelo, da so ravno tačas cene lesa visoko poskočile in je hotel z dohodki iz kupčije graščine pokriti Lavrenčičev dolg. Obtožnica mu predbaciva v tem oziru spekulacijo. On pa z mirno vestjo izjavlja, da bi Lavrenčičev dolg lahko iz svojih lastnih dohodkov poplačal v dveh letih.

Državni pravdnik dr. Neuberger: »Zakaj ga pa niste.« Dr. Hudnik: »Nisem hotel spekulirati, kar dokazuje to, da sem kot upravni svetnik »Glavne posojilnice« odgovoren s celim svojim premoženjem. Bilo bi neumno spekulirati. Če bi kaj profitiral, bi profitiral za »Glavno posojilnico«, ker bi s tem pokrili dolg tvrdke Lavrenčič in Domicelj«. To je bil njegov edini namen.

Andrej Mauer. Graščina Thal.

Andrej Mauer je čisto nova oseba v teh zadevah in zato jo mora dobro opisati. Mauer je bil svojčas čisto navaden dacar s 30 gld., slabo plačan, kakor so sploh tisti časi slabo plačevali. Kljub temu je stopil z njim v zvezo, ker je bil Mauer član starejšega konzorcija Tavčar, Gorup, Dekleva in Franc Lavrenčiča v Gradcu. In ravno ta Franc Lavrenčič iz Gradca mu je pravil, da je Andrej Mauer človek, ki zna iz nič denar delati. V Zagorju si je napravil premoženje vredno do 150 tisoč kron. Dr. Hudnik si je mislil, če je Mauer dal to novico, mora biti kupčija solidna, reelna, posebno če bo še Mauer sam zraven. Dr. Hudnik si je šel ogledat graščino in gozdove, poslal je tudi izvedenca Franceta Majerja, logarja kneza Windischgrätzja; ta je vse pregledal in takrat cenil les na 1.200.000 kron. Posestvo Thal ima približno 900 oralov, in sicer okoli 300 oralov travnikov, 7 pristav z vsemi gospodarskimi poslopji, vse ostalo je pa gozd. Graščina je blizu Gradca in stoji v parku, ki meri 100 johov in je obzidan. Tedaj lega, krasota in vse je kazalo vabljivo kupčijo. In tako so dne 4. maja 1905 res napravili kupno pogodbo. Namen kupčije je bil, pokriti primanjkljaj tvrdke Lavrenčič & Domicelj, in ravno zaradi tega je vzel v družbo Alojzija Lavrenčiča. Če bi dr. Hudnik iskal s to kupčijo kak dobiček zase, bi ne vzel ne Mauerja ne Lavrenčiča v družbo, ampak bi ju izrinil. Lavrenčiča je hotel dati pod strogo kontrolo Mauerja.

Dr. Hudnik trdi nasprotno obtožnici, da je Alojzij Lavrenčič dobro verziran v lesni trgovini, zlasti v merah lesa.

Državni pravdnik: »Zakaj pa je v tako napačnih merah rezal les?«

Predsednik Pajk pozove dr. Hudnika k nadaljevanju. Dr. Hudnik pravi, da je upal, da bo Lavrenčič podpiral brata Aloj. in in da bo ta storil svojo dolžnost in pokrili svoj dolg. Alojzij Lavrenčič ni bil samo tih družabnik, ampak dr. Hudnik je bil toliko nepre-

viden, da ga je vzel za sokupca in je kot solastnik intabuliran na eno tretjino. In ravno vsled tega se je godilo in se godi dr. Hudniku kot žabi v preccpu. Vedno je nagajal; če je hotel dr. Hudnik kaj v denar spraviti, Lavrenčič ni hotel podpisati.

Za graščino so dali 1.060.000 kron agentom 24.000 K provizije.

Šele v jeseni 1905 je Alojzij Lavrenčič prodal trdko Lavrenčič in Domicelj Karolu Megliču in šel gospodarit v Gradec. Naredili so načrt, kako bodo eksploatirali graščino Thal. Prvi naj bi bili gozdovi. Dr. Hudniku ni za dostoval samo en izvedenec, ampak dobil je še enega, nadlogarja, ki je vse premeril in pregledal in tega mnenja je bilo še bolj ugodno. Našel je, da je v gozdovih 97.000 kubičnih metrov lesa. Smreke so bile tako velikanske, da je ena imela 3 m³. V tako kupčijo bi se vsak spustil, že zaradi visokih cen lesa. Začeli so načrt izvrševati. Tu pa je nastal velikanski odpor v graški javnosti. Politične oblasti so začele delati sitnosti, ker so bile inficirane od javnega mnenja. Prihajale so komisije za komisijo, kar je povzročilo grozne stroške, imeli so drago plačano uradništvo in nadzorništvo.

Dr. Hudnik nato prebere nek članek iz »Grazer Montagszeitung«, ki naj bi dokazal, da je bila graščina lepa in kazala velik dobiček.

Predsednik Pajk odgovori razpravo za 4. uro popoldne. Popoldne nadaljuje dr. Hudnik, da sta se dogovorila z Al. Lavrenčičem, da bo ta vso svojo plačo uporabil za kritje dolgov pri Glavni posojilnici in res se mu je po prvem letu vknjižilo kakih 6000 K v dobro. On je dal tudi postaviti žago, kar pa ni šlo tako hitro; sekati in žagati so začeli šele koncem 1905, intenzivno šele 1906. Dr. Hudnikov načrt je bil kakor mogoče čim več lesa v denar spraviti. Alojzij Lavrenčič pa je to tako razumel, da je začel hitro v veliki meri sekati in žagati, še predno je sklenil kupne pogodbe z lesnimi trgovci, da bi tem pogodbam primerno v zaželenih dimenzijah žagal. In tako je začel les v velikanskih množinah padati in v in se voziti na žago, skladišče je grozno naraščalo. Dr. Hudniku se je začetkoma zdelo to ravnanje pravilno, ker si je mislil, če hočemo blago hitro v denar spraviti, mora biti že pripravljeno.

Lavrenčičevo gospodarstvo na graščini Thal.

Režija je bila sicer velikanska, a se mu je zdela primerna prejšnjemu obširnemu delu. Skladišče lesa je bilo velikansko, kupčije pa nobene prave. V tem času se je kupilo posestvo od zakonskih Sorg, ležeče 7 km od Thala, obstoječe iz 360 oralov, med temi je bilo 340 oralov gozda in v njem 24.000 m³ lesa. Za to posestvo so dali 165.000 kron, tedaj jako ugodna kupčija. Ampak kljub vsemu se je začela vsa stvar ustavljati. Za prvo leto sicer nima dr. Hudnik k računom nič pripomniti, ker se niso mogli ozirati na pravo računsko dobo (za les, maj-junij). Sicer je že iz teh računov razvidno, da je Alojzij Lavrenčič mnogo potoval in storil mnogo stroškov, ki niso bili potrebni. Letal je na Dunaj, Trst, Reko, v Švico, Italijo, pa le ni šlo. Stopil je v zvezo s celo vrsto agentov in plačal ogromno provizij.

Dr. Hudnik pravi, da je bil goljufan tudi glede Andreja Mauerja, »ker sem upal, da se bo kot dober gospodar, ko se je preselil v Gradec, tedaj tak pred nos, kaj brigal, pa kontrole od njegove strani ni bilo nobene. Baval se je z drugim delom.«

Lavrenčič je delal velikanske napake. Kupil je v Gradcu za drag denar stavbišče, kamor je hotel voziti les, da ga bo lažje prodajal. Dr. Hudnik mu je zaupal, da je stvar dobra, kasneje se je izkazala kot napačna. Sicer je prodajal les v Trst, na Reko, Dunaj, a v nobenih primernih množinah. Koncem leta 1906 je prijel dr. Hudnik Andre Mauerja, naj vendar pomaga Lavrenčiču, ker je ta pravil, da ne more sam vsega, čeravno je imel dovolj ljudi. Dogovorili so se, da bo Mauer nadzoroval izpeljavo lesa iz gozda, kv prej ga je veliko v gozdu obležalo na gnilo. Mauer je nekaj časa delal, nato sta se pa začela prepirati. Mauer in Lavrenčič sta bila kot pes in mačka. Dr. Hudnik ju je miril in spravil skupaj. Nato je začel pa Mauer tožiti, da nima dobrih delavskih moči, zato je prišel oktobra 1906 iz Celja in boren knjigovodja. Janko Verbič, na katerega je Hudnik stavil svoje upanje. Ostal je tu do 1909, pa tudi ta čas ni bilo v pisarni miru. Dr. Hudnik pa je imel to nesrečo, da je vedno zadnji zvedel za te prepire in napake, ker se ga ni obveščalo. Kakor je naknadno zvedel, je Verbič slišal Lavrenčiča, naj

mu izroče vse knjige. Lavrenčič mu jih ni dal. Kasneje šele je prišel Hudnik na to, da je Lavrenčič tudi od drugod dobival les in začel kupčevati z lesom na svoje ime, vse je šlo pod njegovim imenom, »potem seveda ni mogoče določiti, koliko je šlo njegovega in koliko našega lesa«.

Bilo mu je strogo naročeno, da ne sme kasirati nobenega denarja, ampak vsa vplačevanja naj bi šla naravnost na Glavno posojilnico in Jadransko banko. Kasneje so pa našli, da je prilagal fakturam poštné ške, ki so se glasili na njegovo ime. Dr. Hudnik mu je to očitil, pa se je izgovarjal, da so gotove stranke, ki nočejo pošiljati na Glavno posojilnico in Jadransko banko. Dr. Hudnik je vedno urgiral račune, pa jih ni prejel. Mogoč ugovor: Zakaj se pa dr. Hudnik ni sam pobrigal, skuša obdolženec spodbiti s tem, da je bilo podjetje velikansko in ni bilo mogoče v kratkem narediti računa in Lavrenčiča spoditi. Hudnik se je vozil v Thal, Lavrenčič pa ga je vedno tolažil, da se bo mnogo lesa prodalo. Nastopila je stagnacija. Draga režija. V skladišču je bilo čez 50 delavcev, dolg je naraščal. Dr. Hudnik se je nekoliko potolažil, ker se je zelo dobro prodajalo takozvano skartirano blago, to je odrezki, ki jih je bilo velikanske množine. Vpeljali so tudi izdelovanje obrčkov za strešno opeko in rezanje lesa za zaboje, kar se je dobro obneslo. Ampak glavno, žaganice niso šle. Ker le ni šlo, so junija 1906 odpravili Lavrenčiča proč. V Gradcu je Hudnik od bivšega »Platzmeistra« Grobša zvedel, da se je denar za zaboje pošiljal na Grobša, delavce pa da je Lavrenčič sam plačeval, tedaj gospodaril kakor čez svoje, kar je bilo proti pogodbi. Ko so ga odpravili, je kmalu sam začel nadaljevati trgovino. Odvzel mu je odjemalce in na tistem stavbišču stoji danes tovarna zabojev pod imenom M. (žena?) Lavrenčič.

Prosili so južno železnico za vozne liste, da bi določili, koliko je šlo lesa, in naredili račun, pa ker jih železnica ne hani toliko časa, jih niso dobili. — Vodstvo je prevzel nato Mauer. Ko je šel Lavrenčič proč, je na zahtevo prvič podal v avgustu račun, ki izkazuje njemu v dobro 1000 K, v septembru pošlje drugega, ta izkazuje zanj 60.000, kmalu novega s 25.000 K prebitka zanj. Tedaj trije računi, vedno drugače, nikoli v redu. Zvedenec Bauer je pri teh računih našel, da gre Lavrenčiču po njegovih lastnih računih k večjemu 1500 do 2500 K. Našel je tudi, da cela vrsta plačil za les ni bila vzeta v ta račun. Vedno se je vozil okrog, tako je bil v petih dneh dvakrat v Trstu. Če le res, petih dneh dvakrat v Trstu. Če le res. Grozno je izdal za tramvaj in fijkarje, agentov, ki so žrli ogromne provizije in sklepali kupne pogodbe, kar bi moral storiti sam. Dr. Hudnik ne trdi, da je Lavrenčič vsega kriv, ampak tudi ne ve, v koliko je tu nesreča. Imeli so zveze s Sicilijo. Ko je bila Messina razrušena, so tudi oni 12.000 K zgubili.

Odkod velikanski primanjkljaj v Thal? Na obrestih in provizijah so izdali okoli 300.000 K, obresti plačevali po 6 in 6½, provizij 24.000 K. Glavni posojilnici se je vsak bančni posel zaračunal, kupnine se je plačalo 480.000 in 14.000 K. Za posestvo Sorg 130.000, za žago in stroje 180.000 K, za prenosno pristojbino za Thal okoli 40.000 K, za davke in režijo okoli 200.000 K.

Dr. Hudnikove roke so čiste. Njegove težave in stiske.

Z ogorčenostjo odklanja dr. Hudnik vsako sumnjo, da se je njega kaj prijel. Vsi izdatki so podprti s prilogami in knjigami v Glavni posojilnici. Ko se je v začetku govorilo, da bo kupčija briljantna, bi ga lahko zmagala skušnjava, da bi si izgovoril kako bonifikacijo, vsaj ložno na račun Glavne posojilnice. Le ene same stvari si ni zaračunal, pridobil niti vinarja za se! Samo eno pogodbo za Thal si je zaračunal s 73 K. Glede Glavne posojilnice so njegove roke popolnoma čiste.

Mauer kot upravnik je imel 500 K mesečno. Dr. Hudnik je hotel spraviti Thal v primeren denar. Vse je delal v vednosti s Putriehom in Hrenom. Sedaj se je začela velikanska gonja agentov in nebroj zaprek. Poleg tega je imel Putrich pa to slabo lastnost, da ni znal molčati. Takoj je vse raznesel in dr. Hudnik je dobival polno vprašanj od raznih strani. Dr. Hudnik je moral biti z njim v zvezi, če ne bi se reklo, da dela samolastno. Imel je izvrstne ponudbe za hiše na Dunaju in Kartnerici. Agenti so preganjali kakor prokletstvo. Jadranska banka mu je posodila 300.000 K, ki so bile vknjižene na Thalu in še od njih tri krite z menicami, tedaj pupilarno varne. Upali so, da bo prolongacija za eno leto lahka. To pa je bilo težavno, kljub temu, da je

dobivala banka 7 odstotkov obresti. Po dovršeni prolongaciji dobi dr. Hudnik pismo: »Za prolongacijo smo zaračunali 10.000 K provizije.« Čez pol leta si je banka zopet zaračunala 5000 K provizije. Pa kljub vsemu temu je vedno dobival dr. Hudnik od banke pisma, ki groze s tožbami. Tako je živel dr. Hudnik v vednem strahu pred temi tožbami in v skrbeh, kako Thal spraviti v denar. Dve leti se je za to trudil. Že prej se ni prodalo, ker se je zadrževalo od agentov, da Mauer vsled plače sam zadržuje prodajo. Dr. Hudnik je oferente nasvetoval na Mauerja, in kaj se je tam govorilo, ne ve.

Lavrenčič, ki ga vsa stvar ni več brigala, je delal grozne sitnosti, kjer je mogel, je metal dr. Hudniku polena pod noge. Pisal mu je ošabno pismo — kajti ošaben je bil in je še danes — in zahteval razdružitev, potem to še enkrat po advokatu in zahteval razdružitev in prodajo Thala javnim potom. Po posredovanju neke sorodnice iz Zagreba se mu je posrečilo, da je Lavrenčič privolil, da počaka pol leta. Drugič ta sorodnica ni hotela posredovati. Lavrenčič je zahteval 2500 kron, ker so ga tako hitro odpustili in dr. Hudnik mu je podpisal menico. Dr. Hudnik se je med tem skušal znebiti svojih družabnikov. Vršila so se pogajanja za dun. hiše. Ker navadna zamenjava ni bila priporočljiva, so sklenili, da se Thal proda. Dr. Hudnik pa sam kupi hiše na Dunaju. Lavrenčič je bil najprvo pripravljen podpisati, naenkrat pa zopet ne, in zahteval, naj podpiše, da znaša njegov delež 17.000 K. Podpisal je, ker taka stvar, če ni resnična, ne more veljati. Potem je Lavrenčič zopet trdil, da mu gre po računih še 1000 kron, dr. Hudnik mu je zopet podpisal. Samo, da bo imel mir, kakor pravi. Mauerju je moral podpisati izjavo, da dobi, ko bo posojilnica plačana, iz dunajskih hiš 100.000 K. Danes noče Mauer nič vedeti o tej izjavi.

Na Dunajskih hišah je 1.300.000 K. Kupnina gozda iz Sorgovega posestva se je porabila za zmanjšanje dolga na hišah, ki je prej znašal okoli 1.700.000 kron. Kupec Thala Hytraček sploh ni pokazal denarja, ampak je ostanek 106.000 kron ostal vknjižen na graščini. Dr. Hudnik na novo zatrjuje, da on ni imel od teh kupčij niti vinarja, ampak samo skrbi in stroške. Videl je samo tisti denar, ki ga je sam ven dal.

Kupčija s hišami se mu je zdela dobra. Ena je čisto nova, dve sta tri leta stare. Lani so nesle blizu 120.000 kron, stroškov je bilo 89.000 kron, tedaj okoli 30.000 kron ostankov. Nato dokazuje dr. Hudnik, da so dunajski sodni zvedenci hiše preizkusno cenili, ker so vzeli za podlago obrestovanja napačno pomanjkljivo fasijo po 5 odstotkov, ko je vendar vsak Dunajčan zadovoljen s 4 odstot. obrestovanjem hiš. Hiše pridobivajo vedno bolj na vrednosti, ker so sredi mesta in ker je pomanjkanje stanovanj, in tako upa dr. Hudnik, da se bodo dohodki teh hiš v kratkem zvišali vsaj za 20 odstotkov.

Dr. Novak: »Na koliko cenite vaše hiše?«

Dr. Hudnik: »Jaz jih danes cenim na najmanj 2 milijona kron.«

Nato preide dr. Hudnik zopet na posamezne slučaje. Upal je, da bo Karol Meglič uravnal zadevo trdke Lavrenčič & Domicelj. Preveč mu je zapal. Trdil je, da ima pri strankah mnogo odprtih računov. Govorilo se je tudi, da bo stopil v zvezo z Melhiorom Tomc, ki je izborni trgovec. Ravno na intervencijo tega Tomca se je leta 1909 napravila bilanca, ki je Hudnika kolikor toliko zadovoljila. Pa zopet nesreča. Napravili so filialko v Gorici in kmalu se je izkazal velik primanjkljaj. V zvezi z Melhiorom Tomcem je hotel dr. Hudnik rešiti firmo Lavrenčič & Domicelj, pa jih je čas prehitel. Zopet zatrjuje, da so njegove roke popolnoma čiste in prosi, naj se pokliče Karol Meglič za pričo, da on ni od tega dobil niti vinarja.

Predsednik Pajk: »Zaslišanje Megliča se je predlagalo, pa ga ne bomo zaslišali, ker teče proti njemu preiskava.«

Dr. Hudnik nato govori o Teodorju Fröhlichu, ki je imel na Vrhniki pivovarno in sladarno. Ljubljanska kreditna banka je bila vknjižena na nji za 200.000 kron. Glavna posojilnica za 60.000 kron. Privatno sta naprošena pivovarja Kosler in Perles zagotovila dr. Hudniku, da je Glavna posojilnica pri Fröhlichu popolnoma varna. Toda Fröhlich je prišel v stiske in napovedal se je konkurz. Sicer se je stavil predlog, da naj se konkurz dvigne, toda Glavna posojilnica ni hotela in zopet je prišlo kakor novo prokletstvo. — Konkurz se je silno dolgo vlekel notri v leto 1908. — Ta čas nastane kartelna afera. Male pipovarne so izgubile svo-

jo vrednost, prodal je svojo Perles in Oražen. Fröhlichovo je izdružila Ljubljanska kreditna banka, na Glavno pa je odpadlo 12.000 kot izkupiček od Fröhlichove hiše v Slomškovi ulici v Ljubljani. Takoj v tistem trenutku se je pisalo iz dr. Hudnikove pisarne Pavšlerju v Kranj, da naj takoj pride v Ljubljano. Ker rabi toliko denarja od Glavne, naj podpiše izjavo, da bo dal pri prodaji svojih vodnih sil 3 odstotke kupnine, najmanj pa 40.000 K Glavni posojilnici. Pavšler ni hotel podpisati izjave Glavni posojilnici ampak dr. Hudniku.

Predsednik Pajk prebere izjavo, ki je dotirana s 26. novembrom 1907, v kateri Pavšlar vse zgorajšnje obljublja. Ta izjava naj bi krila primanjkljaj Glavne posojilnice v konkurzu Fröhlich.

Državni pravdnik dr. Neuberger: To izjavo ste dobili eno leto prej, kakor ste dobili 12.000 K.

Dr. Hudnik: Razumljivo je, ker je bila na Vrhniki pivovarna in sladarna veliko prej prodana, nego hiša v Ljubljani.

Z ozirom na Pavšlarjeve vodne sile izjavlja dr. Hudnik, da imajo veliko vrednost. Že pred osmimi leti so se vršila resna pogajanja med Pavšlarjem in županom Hribarjem. Dr. Hudniku se zdi stališče deželnega odbora popolnoma pravilno, da se je zanimal in se še zanima za te vodne sile. Načrti Pavšlarjevi so realni, če ne bi dal dr. Lampe za 5 mlinov 190.000 K in dr. Lampe je prebrisan gospod. Deželni odbor je bil resen kupec, samo Pavšlarjeva trma je vse razbila. Vsled teh podatkov je dr. Hudnik imel zavest, da je denar pri Pavšlarju varen.

Prepričan je o veliki vrednosti teh vodnih sil, ker Pavšlar nima samo koncesije za Jamo in Otoče, ampak tudi za Gorenjo Savo. Izvojeval si je to pri upravnem sodišču. Majdič je hotel namreč povečati svoj obrat za 225 konjskih sil na 425 HP. Okrajno glavarstvo kot obrtna oblast mu je to dovolilo. Pavšlar je zapazil pred leti veliko rano na telesu nasprotnika. Po cinitvi je prosil za koncesijo Gorenje Save. Bilo je mnogo pravnih, a pri upravnem sodišču je končno zmagal v tem smislu, da mora Majdič svoj obrat od 425 HP znižati na 200 HP; ker rajni Majdič je pozabil dobiti vodno pravico za teh 225 HP, dobil je dovoljenje od glavarstva samo kot od obrtne oblasti, ne pa kot od vodne oblasti. Pavšlar ima Majdiča v žepu in se bo ta moral pobotati s Pavšlarjem ali pa začeti svoj obrat s paro. In zopet povdarja dr. Hudnik, da ni od Pavšlarja dobil ne on, ne njegovi družabniki niti vinarja dobička.

Današnja razprava.

Zasliševanje Rogla.

Pri današnji obravnavi, ki se je začela ob 9. uri, zatrjuje dr. Hudnik na dr. Novakovo vprašanje, da ni imel namena škodovati zadružnikom in vložnikom, ampak jim pomagati.

Nato se prične zasliševanje blagajnika Leona Rogla. Zanimivo izpove, da so imeli pri »Glavni posojilnici« poslovni red samo o hranilnih vlogah, o posojilih in vsem drugem pa ne. — Rogl se ni držal pravil, posebno § 19., ampak je mislil, da je dovolj, če dr. Hudnik dovoli posojilo. Kadar je Hudnik rabil denar, mu ga je izplačal. Vsa druga posojila je zapisoval v zapisnik, samo onih na račun Thal pa ne; tako je opravičen sum, da se je upravnemu svetu prikrivalo te svote. Pri vseh izplačilih so zaračunali za »Glavno posojilnico« provizijo 1% ali ¼% pri nekaterih pa tudi ne. Glede Joštovih provizij pravi, da se je sklenilo, mu dati nagrado za posredovanje. — Dr. Hudnik trdi, da znaša primanjkljaj po Veršecu 30.000 K, Ela Auer, Kauschegg pa da ne. Veršec in »Glavna posojilnica« so imeli skupno eno samo blagajno. Našli so, da je umrl Veršec nakazal več zneskov na banko Merkur, s katero ni bila »Glavna posojilnica« v zvezi. Da je izginila vložna knjižica Mestne hranilnice, niso ovadili, ker so mislili, da jo je vzel umrl Veršec. Primanjkljaj 30.000 K sta krila Hudnik in Veršec z blanco-menicami. Predsednik Pajk konstatira, da bi že leta 1900. morali napovedati konkurz, in grozi dr. Novaku, ker temu ugovarja, s kaznijo. Rogl pravi, da »Gl. pos.« ni bila v denarnih stiskah, ampak je imela dnevno 15.000 20.000 na razpolago, in opravičuje svoje okrožnice na posojilnice s tem, da tako delajo vsi zavodi. Predsednik Pajk konstatira, da ni nobenega sklepa upravnega sveta, da se bo obrestovalo po 5½% kakor obljublja Rogl. Ta se izgovarja, da se je večkrat o tem govorilo, da so to lahko obljubljali, ker so sami dajali posojila po 6 in 6½%, narkar povdarja predsednik Pajk, da so obljubovali samo zato, ker so denar rabili. Bili so v zvezi z Avstro-ogrsko

banko. Rogl ni vedel, da so nekatere terjatve neizterljive, ker mu Hudnik ni vsega razlagal. Glede Fröhlich izjavi, da mu je dr. Hudnik rekel, da je Fröhlich zmožen in bo osebno jamčil. Pavšler je podpisal znano izjavo in Rogl je bil pomirjen. Pavšler ni vedel, da naj ta obveza krije primanjkljaj Fröhlich.

Dr. Hudnik se je nadalje razgovarjal: V obtožnici se mi očita goljufivo postopanje na ta način, kakor da bi jaz stopil s Joštom v zvezo. To odločno zavračam. Pri vsem, kar sem storil, sem imel najboljši namen koristiti »Glavni posojilnici«. Z Joštom nisem imel nobenega dogovora. Dal sem mu res 15.000 kron kot provizijo za graščino Thal. Glede na velikost posojila ta znesek ni previsok. Tudi drugi zneski, ki jih je Jošt dobil, so bili le nagrada za posojila, katera je preskrbel. Take provizije se dajo povsod. Kar se tiče 3000 kron, katere je dobil Jošt in katere se je Pavšlarju vpisalo v breme, ni to samonasebi nič kaznjivega. Pavšlar sam je izjavil, da nosi vse stroške, tudi provizijske, ker je denar nujno rabil. Sploh sva midva z Joštom zelo malo občevala.

Očita se mi nadalje, da sem na goljufiv način hotel zavleči konkurz. Proti temu odločno protestiram. Iz vsega, kar sem povedal, izhaja, da sem hotel rešiti »Glavno posojilnico«. Jaz sem imel do konca prepričanje, da se bo stvar dala rešiti.

Nato je prešel dr. Hudnik na obtožence. Predsednik ga pa prekine, češ, se bodo že sami zagovarjali. Člani upravnega sveta — pravi dr. Hudnik — so popolnoma meni zaupali in če je kaj krivde, potem je vsa krivda le moja krivda. Bil sem v groznem položaju. In če je kje tako stanje razbremenilno, je gotovo tudi pri meni razbremenilno.

S tem je dr. Hudnik končal svoj zagovor, nakar ga je pričel izpraševati predsednik. Na vprašanje, če je imel kaj svojega denarja naloženega v »Glavni posojilnici«, je odgovoril dr. Hudnik, da je imel okoli 170.000 kron. Predsednik je prečital tudi zapisnik o nagradah članom upravnega sveta in nadzorstva. Čim slabše je stala posojilnica, tem večje nagrade so dobivali. Leta 1905. so dobili po 400 kron, l. 1909. pa že po 800 K. Predsednik: Zakaj pa je Sakser dobil provizijo? Dr. Hudnik: Ker je denar pošiljal iz Amerike. Predsednik: Torej tudi od ubogih delavcev ste izvabljali denar in ga potem uporabljali za špekulacije. Dr. Neuberger: Odgovorite mi na vprašanje, kako morete zagovarjati to, da niste v bilancah zapisali, da so gotove velike terjatve popolnoma izgubljene? Dr. Hudnik: Kar se tiče terjatve Lavrenčič & Domicelj, jaz te nisem imel za popolnoma izgubljeno. Da bi pa to pokrili, sem se spustil v »Thal«. Dr. Neuberger: To je prav tako, kakor če bi kdo danes ukradel 1000 K, jutri pa kupil srečko, češ, saj to je pokrito, saj bom dobil »Haupttreffer«. (Veselost.) — Vi ste si vzeli 15. maja 1905 160.000 kron brez vsakega dovoljenja. Danes pa poveste, da ste imeli 170.000 K naloženega. Zakaj niste vzeli lastnega denarja? Zakaj ste vzeli denar brez dovoljenja?

Dr. Hudnik ne ve nič odgovoriti.

Dr. Neuberger: Vi ste jurist. Ali ne poznate § 486? Vi bi morali o pravem času napovedati konkurz. Dr. Hudnik: Saj sem že pojasnil. Bil sem v zavesti, da bom stvar rešil.

Dr. Neuberger: Postava nič ne govori, da ima dr. Hudnik pravico špekulirati, da bi stvar rešil. . . Torej na to ne daste nič odgovora.

Nato je bila razprava ob ¾8 zvečer prekinjena.

Zasliševanje Rogla je bilo končano danes ob 11. uri dopoldne. Ker nam je na tem, da podamo res točno poročilo, nadaljujemo z Rogljevimi izjavami jutri. Nato se je pričelo zasliševanje Jošta, ki je o provizijah trdil, da ni vedel, da so vknjižene v knjigah posojilnice, ampak je mislil, da mu jih je dal dr. Hudnik iz lastnega žepa.

Ob 1. uri popoldne se je obravnava prekinila in se nadaljevala ob 4. uri popoldne.

Dnevne novice.

+ **Socialna demokracija in vojaštvo.** Znani socialno-demokratski agitator Kocmur je na nedeljskem shodu v Vevčah tajil da bi bili francoski socialni demokratje kdaj za vojaške zahteve glasovali in rekel, da g. kaplan laže, če to trdi. Da bodo naši ljudje spoznali vso to brezmejno hinavščino, katero uganjajo avstrijski socialni demokratje sedaj ob volitvah, podamo nekaj podatkov, iz katerih se lahko posname lažnjivost socialno-demokratskih agitatorjev. Francoska je skoziin-

ima tri socialistične stranke: socialne radikale (150), neodvisne socialiste (32) in združene socialiste (75). Skupno torej 257 samih socialistov. Seveda je tudi ministrstvo sestavljeno večalimenj iz socialističnih strank. Sedaj pa čujmo! V Avstriji bo prišlo sedaj po novi brambni postavi na vsako glavo 14 K za vojaške izdatke, na Francoskem pa pride 29 K na vsako glavo, za dve kroni več kakor v Nemčiji. Še hujše je s številom vojaštva. V Avstriji bo prišlo po novi brambni postavi na vsakih 100 ljudi 38—4 odstotkov vojakov, na Francoskem jih pa pride 6-6 odstotkov. In marca meseca letošnjega leta je v razpravi o mornarici priporočal v francoski zbornici socialistični voditelj Jaures, da naj se mornarica preskrbi z načrtom za napravo najboljših topov. Taki topovi, kakor jih bodo imele naše bojne ladje, so Jauresu preslabi, treba je boljših. Ravnotako je zahteval lantsko leto v angleški zbornici sodrug Hyndmann pri razpravi o mornarici, da naj se dovoli 2402 milijonov kron za izboljšanje mornarice. In ko je stavil poslanec Murray Macdonald zahtevo, naj se stroški za mornarico znižajo, so socialni demokratje nekateri proti glasovali, drugi se pa glasovanja zdržali. In vendar so socialni demokratje vseh držav združeni, imajo vsi enainista načela. Drugod bi se takim socialno-demokratskim frazam ljudje smejali, pri nas pa so še liberalci tako neumni, da gredo za njimi in se teh čenč oklepajo. Socialnim demokratom ni ne za ladje, ne za kanone, glavna reč je, da ljudi nahujskajo in čim več poslancev dobijo. Pred časom so imeli vedno argentinsko meso na jeziku, sedaj pa vojne ladje. Naj preje svoje sodruga na Angleškem in Francoskem o brezkoristnosti in ničevosti vojaških izdatkov prepričajo, potem bodo imeli šele pravico čez našo stranko zabavljati. (Podatki: Historisch-politische Blätter št. 147a, Monakovo 1911; A. Hickmanns geografisch-statistischer Universal Taschen Atlas; Grazer Tagblatt št. 154, 1911.)

— **Potrjeni sklepi deželne zbornice vojvodine Kranjske.** Cesar je potrdil sklep kranjske deželne zbornice z dne 18. februarja 1911, ki dovoljuje občini Vrhniki pobirati l. 1911 120⁰⁰ občinsko doklado.

— **Prelepljene glasovnice.** „Ljubljanka“ objavlja v neuradnem delu pojasnilo glede na take glasovnice ob državno-zbornih volitvah, na katerih je prišlo do kandidatur in izjave, da sklepajo o veljavnosti takih glasovnic zgolj volilne komisije, a da take glasovnice strogo v smislu postavne niso veljavne, ker ne tvorijo enote z uradno glasovnico.

— **Učiteljski razkol v Istri.** Na binkoštno nedeljo se je vršilo v Pazinu letno zborovanje hrvaškega učiteljskega društva za Istro: Narodna prosvjeta.

Dosedanji društveni odbor je bil po večini katoliškega prepričanja, kar liberalnim udom društva ni dalo miru, da so se skozi dni pripravljali, kako bi izbrali liberalni odbor. Z ozirom na to je stari odbor po želji liberalnih društvenikov postavil na dnevni red: Naša organizacija. K tej točki je predsednik Bačić predlagal: Hrvaško učiteljsko društvo — Narodna prosvjeta — se ima v svojem delovanju držati načel katoliške cerkve. To je zadelo v srčeno gnezdo. Nadučitelj Rajčić iz Opatije se je temu strastno protivil in predlagal ob burnem aplavzu liberalnih zborovalcev, da se preide na dnevni red preko predloga Bačićevega, ker se je hrvaško učiteljsko društvo že od sedaj ravnalo po načelih, izraženih v predlogu. Glasovanje v tem oziru bi po njegovem mnenju bilo razžaljenje učiteljskega. To je res dokaz značajnosti, če človek noče glasovati za svoje prepričanje! Vsled tega je zapustil med grobnim molkom prisotnih predsednik Bačić dvorano ter rekel: med vami ni več mesta za mene. Odstop njegov je vplival konsternirano na protivnike. Somišljeniki njegovi so potem prisostvovali razpravi le pasivno. V novi odbor je bil izbran kot predsednik nadučitelj v Roču Gašo Licul, ki bo pa moral v kratkem narediti prostor predsedniku liberalnih nazorov. Med ostalimi odborniki so nekaterimi v verskem oziru indiferentni, nekateri pa trdijo, da je razum in srce „njihov Bog“. Pa tudi taki, ki Boga šele iščejo! Lepa družba! Zato nam je odbor: Licul kot predsednik, z enim Brčićem, Medvedičem in Šepičem velika uganjka!

Po dokončanem zborovanju se je sešel takoj pripravljalni odbor za osnove novega učiteljskega društva za Hrvate in Slovence v Istri s katoliškim programom.

— **Višji evidenčni geometer IX. čin.** razreda je postal evidenčni geometer Stanko Adler v Kamniku.

— **Češko krščansko socialna zveza** na Dunaju priredi 18. t. m. izlet in veselico

na „Franc-Jožefovo zemljo“ pri Fichtingerju blizu državnega mostu čez Donavo. Ob pol 5. uri bodo nastopili češki Orli in slovenski akademski orlovski odsek, pel bo pevski krožek češke krščanske socialne organizacije iz X. okraja, godbo bo vodil g. Pfichy-stal. Za prireditev je velika agitacija.

— **Slov. kat. akad. tehn. društvo »Danica« na Dunaju** ima dne 9. rožnika t. l. v Budjeviški pivnici ob 1/28 zvečer svoj 3. redni občni zbor z naslednjim vsporedom: 1) Čitanje zapisnikov; 2) poročila odbornikov; 3) vsprejem novih članov; 4) slučajnosti.

— **„Krivoprisežnika“** je igralo na binkoštni ponedeljek kat. izobraževalno društvo Vič—Glince pred razprodano dvorano za diletante prav dobro in hvalevredno. Posebno to je ugajalo, ker so znali vsi, brez izjeme, svoje vloge prav izvrstno na pamet. Med odmori je pod vodstvom p. Ferdinanda igralo 9 domačih godcev, za kratke čas obstoja godbe naravnost neverjetno dobro. Igra je vsem ugajala; zadnji čas je pa, da voditelji vseh naših društev kar najodločneje podučijo občinstvo, da se ob resnih trenutkih ne smeje in tako ne moti lepih prizorov z neumestnim krohotom. Tozadevna predavanja bi bila izobrazbi poslušalcev le v korist.

— **Tekme z žogo v Gorici.** — **Slovinci zmagali.** V Gorico je došlo za binkoštno praznike društvo slovenskega ljubljanskega football kluba Hermes in laškega kluba iz Kopra. Že v nedeljo se je vršila tekma med goriškimi in ljubljanskimi Slovinci. Zmagali so Goričani s 3 goli proti 2. V ponedeljek popoldne se je vršila tekma med Ljubljancami in goriškimi Lahji. Ljubljancami so napravili 5 golov, Lahji nobene. Nato se je vršil hud boj med goriškimi Slovinci in koprskimi Lahji, ki so jim prišli na pomoč 3 člani laškega tržaškega kluba „Edera“, ki je bil doslej najboljši klub na jugu. Po hudi in temperamentni borbi so Slovinci napravili 5 golov, Lahji pa le 2. Med slovenskimi gledalci in igralci je bilo veliko navdušenje. Lahe pa je izid zelo potrl, posebno ko so si bili v svesti zmage.

— **Kolera v Trstu.** Na ladji „Saksonia“ se je pripeljalo 5. t. m. zvečer iz New-Jorka 427 oseb nazaj iz Amerike. Med njimi se je nahajal na znakih kolere oboleli Sándor Bernis, ki je včeraj umrl. Bolan je bil 30 ur. Bakteriološki preiskava je dognala, da je umrl Bernis na azijski kolero. Parnik Saksonia je v kvaranteni. Tržaški mestni fizik javlja, da mu je iz privatnega vira znano, da so do četrtka konstatirali v Benetkah 23 slučajev kolere. Od četrtka sta se v Benetkah pojavila samo 2 slučaja.

— **Poroka.** Poročil se je g. Josip Macarol, učitelj v Tomačevici na Krasu z gosposlično Minko Hribarjevo.

— **Podgane umorile otroka.** Iz Sarajeva poročajo o izredni nesreči, ki se je dogodila pred dnevi v Glamocu. Kmetica Stana Valentič je položila svojega en mesec starega otroka v nizki košari na dvorišču na tla, med tem pa je cepila v drvarnici drva. Ko je končala z delom in prišla po otroka, je videla v svojo grozo, da je skočilo iz košare nekaj podgan. Z groznim strahom je spoznala, da so živali otroka objedle na večih krajih na glavi, obrazu in rokah. Na glavi je bila prejelena lobanja, otrok, ki je še nekoliko živel, je kmalu umrl, predno je došla zdravniška pomoč. Zdravnik je konstatiral na ubogem mrlčku tudi znake zastrupljenja.

— **Teto umoril, da bi podedoval njeno premoženje.** Radi umora bogate starke Mikuličeve na Reki prijeta 38 letni Franjo Mikuličič in 22 letni Anton Gržinčič aretirana, sta umor že priznala. Mikuličič je živel s sestro Gržinčičevo, in da bi podedoval tetino premoženje, je v družbi z njenim bratom umoril svojo teto. Miklavčič je nagovoril Gržinčiča, da je porinil starki nož v prsa.

— **Štrajk tramvajskih uslužbencev v Gorici.** Na binkoštno nedeljo so Goričani čudno gledali, ko so videli, da električni tramvaj ne vozi. Štrajkali so v nedeljo, ponedeljek in torek. Zahtevali so že dalje časa, naj se jim izboljšajo plačilne in službene razmere ter da smejo govoriti tudi slovensko, češar doslej ne smejo, akoravno se po tramvaju vozijo večinoma Slovenci. Ko je predsednik tramvajskih uslužbencev te zahteve naznanil ravnatelju, je bil v četrtek odpuščen iz službe. Vsled tega se je v nedeljo pričel štrajk. V ponedeljek smo brali na zidovih lepake, ki naznanjajo, da je vse tramvajsko osebje odpuščeno ter da se sprejemajo novi uslužbenci. Štrajk vodi »Camera del Lavoro«, ki je nekaka liberalna delavska organizacija (Maz-ziniani).

— **Konkurz** se je otvoril nad premoženjem trgovca Franc Demšarja v Idriji.

— **Dr. Hinkoviča** nameravajo izvoliti za častnega meščana v — Belgradu.

— **Spomenik Viktoru Emanuelu II.** so v ponedeljek slovesno odkrili na rimskem Kapitolu.

— **K včerajšnjemu poročilu o shodu liberalnega kandidata na Igu** imamo dostaviti, da Jere ni župan Iške Vasi ampak župan Loške Vasi. Župan Iške Vasi je naš somišljenik in skozi in skozi poštenjak.

— **Strela ubila žensko.** Med včerajšnjo nevihto je v Ponikvah pri Dobropoljah udarila strela v ženo Martina Žuka. Bila je takoj mrtva.

— **Umrli** je mladi, nadepolni hrvaški duhovnik g. Stjepan Blažekovič.

— **Poročil** se je slikar „Jutra“ g. Maks. Gaspari z gđco. Fani Wurzer iz Bistrice v Rožni dolini.

— **Stavka na Reki.** Glede na stavko pri „Ungaro Croata“ se poroča, da imajo že dovolj mašinistov in krovnih mojstrov, manjkajo le še kurjači in mornarji.

Štajerske novice.

— **Štranka tolovajev.** V liberalni stranki so se zbrali tudi vsi tolovaji ter delajo po svoje za strankino „zmago“. V Rečici so dr. Verstovška dejanski napadli nahujskani najeti mošje.

— **Kolera v Gradcu.** V Gradcu so izpustili iz opazovalnice tistih 11 oseb, ki so jih opazovali zaradi nevarnosti kolere. Gračani zgrade posebno opazovalnico za osebe, ki obole na znakih kužnih bolezni.

— **Delavčev smrtni padec.** Na Doberni pri Trbovljah je padel delavec Peroglavac iz Polzele 20 metrov globoko v predor (Schacht), polomil si je roke in noge, ranil glavo ter mrtev obležal.

Ljubljanske novice.

— **Občni zbor bo imelo društvo „Dijaška in ljudska kuhinja“** jutri ob 5. uri popoldne v Ljudskem domu, na kar zopet opozorimo člane in prijatelje tega našega blagotvornega zavoda.

— **Ij Varstvene naredbe proti kolero.** Smrtni slučaj kolere ki se je pripetil v Gradcu povzročil je poizvedbe katere so dognale, da je dotičnik nalezel si bolezen v Benetkah. Mestni fizik je vsled tega, že od časa ko se je to zaznalo, nadzoroval tujski promet iz Benetk, tako da ostanejo taki došleci pet dni pod zdravniškim nadzorom in pa popolnoma neovirani. Da se tako nadzorovanje more točno izvršiti treba je da gostilničarji, hotelirji, sploh osebe ki se pečajo z oddajo prenočišča oz. stanovanj ravno tako pa tudi družinski poglavarji takoj naznanijo pri zglaševalnem uradu došlece iz Benetk ter prijavijo tudi vsako sumljivo obolenje. — Ta naznanila so prvi pogoji, da je mogoče zatreti bolezen koj v prvih slučajih. Občinstvo bodi opozorjeno na naredbe, ki jih je dal lanskega leta mestni magistrat predvsem pa na to, da je stroga snažnost, osebna snažnost in snažnost po hišah in stanovanjih ter zmernost v jedi in pijači najboljša varstvo proti okužbi. — Bolnica za silo, katero so zapustili binkoštno soboto zadnji po kozah ozdravljeni bolniki, razkužila se je takoj temeljito in se zopet uredila za slučaj potrebe.

— **Ij — Odbor šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani** prosi vsa ona društva in telovadne odseke, ki se bodo udeležili blagoslovljenja zastave dne 11. junija t. l., da prijavijo svojo udeležbo vsaj do petka t. j. 9. junija, ker moramo imeti do tedaj vse podatke skupaj. Prijave naj se pošiljajo: Josip Pirc. Sv. Martina c. 32.

— **Ij Birmanih** je bilo letos v stolnici o Binkoštih, v nedeljo dopoldan: 1158, popoldan: 988; v ponedeljek: 394, skupaj: 2540.

— **Ij Mašniško posvečenje** je prejel včeraj v knezoškofijski kapeli Fr. Gerard Korpar, O. Cist. iz Zatičine.

— **Ij Velik deficit pri poletu aviatika Lettisa.** Pri „poletu“ aviatika Lettisa, ki je pravzaprav potegnil Ljubljancane, je imel prirediteljski odbor 4000 K stroškov, prodalo se je pa v obeh dneh vstopnic za pičlih 700 K. Lettis je dobil za oba dneva 500 K.

— **Ij Stavka pri kamnoseški tvrdki Toman.** Pri kamnoseški tvrdki Toman stavka 33 kamnosekov, nekaj jih pa dela. Zahtevam stavkajočih je g. Toman v toliko ugodil, da so dobili boljše plače. Stavkajoči pa tudi zahtevajo, naj se pripozna socialno-demokratska organizacija, ker bi menda Tokan rad vse na cesto vrgel, ki v njegov rog ne trobijo. V to se pa gosp. Toman ne uda in je zato vse delavske knjižice dal na razpolago obrtnemu sodišču.

Telefonska in brzojavna poročila.

BURNI PPIZORI V OGRSKEN DRŽ. ZBORU.

Budimpešta, 7. junija. Danes je odsek za vojaške stvari že pričel delati novi brambeni predlog, v zbornici so bili pa pri današnji seji jako burni prizori. Poslanec Varaty je napadel kongregacije, nakar so člani ljudske stranke jako burno protestirali. Vršili so se tako burni prizori, da je morala biti seja suspendirana. Nato je poslanec Varaty obžaloval, da je njegov govor bil povod takim prizorom.

NADVOJVODA KAROL FRANC JOŽEF V LONDONU.

Dunaj, 7. junija. Nadvojvoda Karol Franc Jožef je kot zastopnik cesarjev odpotoval v London k slavnostim kronanja angleškega kralja.

VROČ VOLILNI BOJ V TRSTU.

Trst, 7. junija. Pri včerajšnjem shodu pri Sv. Jakobu so se godili jako hrupni prizori, ker je med govorom socialdemokrata Pittonija v sosedni gostilni pričel nalašč svirati gramofon. Izstreljeni so bili iz gostilne trije streli iz revolverjev, ranjen pa vsled strelav ni bil nihče. Aretiranih je bilo več oseb, pri katerih so našli revolverje in nože. Po shodu so socialni demokratje poizkušali demonstrirati po mestu.

PROTEST ČASNIKARJEV PROTI STAVCEM.

Černovice, 7. junija. Zveza časnikarjev je protestirala proti tukajšnjim stavcem, ki nočejo tiskati člankov proti socialnim demokratom.

STRAŠNA RODBINSKA DRAMA NA REKI.

Reka, 7. junija. Tu je na posledicah otroške postelje obolela nedavno poročena soproga inženirja Ribollija. V obupu, da žena več ne ozdravi, je inženir streljal na ženo in sebe. Ženo so dobili mrtvo, v naročju živo dete, njene soproga pa nezvestnega, smrtno nevarno ranjenega. Ribolli umira v bolnici.

ZOPET GIBANJE MED FRANCO-SKIMI VINOGRADNIKI.

Pariz, 7. junija. V Bar su Aube je proglašeno obsedno stanje, ker so bili včeraj zopet nemiri. 300 vinogradnikov je naskočilo mestno hišo, odkoder jih je zapodil vojaštvo. Vsled posredovanja vojaštva je sedaj mir v vinogradniških okrajih.

MAŽARSKI ČASNIKARJI V BEL-GRADU.

Belgrad, 7. junija. Danes so prišli sem mažarski časnikarji ter so bili od Srbov navdušeno sprejeti.

STOLYPINOV PADEC.

Peterburg, 7. junija. Stolypin je prišel v nemilost pri carju in je pričakovati njegov padec.

VZNEMIRLJIVE VESTI Z BALKANA.

Podgorica, 7. junija. Včeraj je turški armadi došla municija. Število turške armade ob meji se računa na 60.000. Tu so mnenja, da ima to veliko število agresivno namero proti Črni gori, ki radi tega ne more ostati prekrizanih rok.

Podgorica. Od vseh strani je došlo sem mnogo dopisnikov velikih svetovnih listov, ki jutri vsi odpotujejo v bližino bojišča. Ob meji se ponavljajo spopadi straž.

Carigrad, 7. junija. Tukajšnji bolgarski poslanik je bil včeraj tri ure pri tukajšnjem črnogorskem poslaniku. Turško časopisje trdi, da je med Bolgarsko in Črno goro dogovorjen načrt za skupno akcijo za slučaj vojske s Turčijo.

Cetinje, 7. junija. Novi Albaniji bodo, ako zmagajo vstaši, dali ime Skenderija.

Razprava proti Verdesiju. V sodni razpravi proti Verdesiju, ki je obdolžil patra Bricarellija, da je prelomil molčečnost izpovedi, je državni pravdnik v svojem govoru o odpadlem duhovniku Verdesiju podal zelo antipatično sliko in naglašal, da je popolnoma izključeno, da bi bil pater Bricarelli prelomil izpovedno molčečnost. Verdesi si je to izmislil, da olepša svoj odpad od katoličanstva. Verdesi je sposoben vsake podlosti, kar je dokazal s tem, ker je denunciral svoje najboljše prijatelje. Državni pravdnik je končal svoj govor. S strogo obsodbo naj pokaže sodišče, da dobe svojo pravico pred italijanskim tribunalom tudi jezuiti. Predlagal je, naj obsodijo Verdesija v 15 mesečni zapor in v globo 1500 frankov.

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

uravprva največja domača

exportna tvrdka ur zlatnine

in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici

Tovarniška van-

stvena znamka

„IKO“

izkazujejo in

poslужne prosti

*** Krasni spominki prvega svetega obhajila** na posebno ugodno učinkujoči podlagi s slovenskim napisom in prostorom za obhajanje ime in podpis darovalca, se dobe sedaj v »Kato-liški Bukvarni« za 20 vinarjev komad. Vsled izredne krasote in razmeroma skrajno nizke cene so ti spominki brez dvoma najprimernejše darilo za novo-obhajance.

Spomini na prvo sveto obhajilo se pa dobijo tudi pod finim celuloidom; isti so prirejeni, da se postavijo na pri-praven prostor ali obesimo na steno in veljajo 90 vin. za izvod.

Spominjajte se pri vseh pri-re-ditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Rogaški

Tempel

Styria

Donati

vrelec. Dietetična namizna pijača s obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenjavo snovi.

Zelo koncentriran medicinalen vrelec, priporočljiv pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vraninskih oteklinah, jetrni trdnici, slati, snovizmen-skih boleznih, katarah dihalnih organov.

Zdravilen vrelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem drvevanem kataru, obstopa-ciji, ledčnih kamenih, toščici trganju, sladkovni bolezni

Najmočnejši prirodnih vrelec magnezijo-glauberske soli.

Dama

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ter doseči nežno mehko kožo in belo polt, se umiva le z

Svekenperferd lilijno mlečno milo (znamka Steckenperferd) tvrdke Bergmann & Co., Te-sen ob Labi. Komad po 80 v se dobi v vsli lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfomom t. t. d. 608

Proda se zaradi družinskih razmer pod ugodnimi pogoji

VILICA LIVADA

z lepim sadnim in zelenjavnim vrtom v Rožni dolini št. 96 pri Ljubljani. 1796 11

Dr. B. IPAVIC

(ženske bolezni in porod.)

zopet ordinira

Zaloška cesta (nasproti šarabona).

Enonadstropna hiša

v sredini trga Cerknice, poleg sodišča in glavne ceste, pripravna za trgovino, se da v najem. Vpraša naj se na naslov: M. Milavec, Ljubljana J. Trdinova ulica 2. 1767

Dva nova Seifert-biljarda

1247

Novo urejena kavarna Central

Sv. Petra nasip št. 37

navadno vso noč odprta.

Z odličnim velespoštovanjem

Štefan Miholič.

Dva nova Seifert-biljarda

Hiša

z izkuho se takoj proda v Florjanski ulici št. 16. Več se izve istotam. 1758

: Pristno brnsko blago :

za pomladansko in poletno sezono 1911.

Kupon	1 kupon 7 kron
3-10 metr. dolg,	1 kupon 10 kron
za kompletne	1 kupon 12 kron
moško obleko	1 kupon 15 kron
	1 kupon 17 kron
suknjo, hlače, telov-	1 kupon 18 kron
nik zadostno, stane le	1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20-., kakor tudi blago za površnike, turistične obleke, svileni kamgarn itd., pošilja po tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana 467 (40)

zaloga tovarniškega sukna Siegel-Imhof v Brnu

Vzorci zastoj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stalne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu.

Meblovana 1830

mesečna soba

se takoj odda na Sv. Petra cesti šte. 17.

Dobro ohranjen 1828

stroj za izdelovanje drož

z vso opravo vred se po nizki ceni proda. Poduk za izdelovanje ter druga potrebna navodila brezplačno.

Ponudbe naj se pošljejo pod šifro »Obstane zagotovljen« upravništvu »Slovenca«.

Sprejmeta se takoj mlad

pomočnik in učenec

v trgovino z mešanim blagom pri Rud. Rutnerju na Vrhniki. 1829

Pozor!

Prevzame se stara, dobro upeljana mešana trgovina

v večjem kraju na Slovenskem; natančne podatke, koliko prometa, koliko zaloge in plačilni pogoji, naj se pošljejo na upravništvu pod »Trgovca 101«. 1776

Hiša

podobna vili, enonadstropna, s šestimi sobami, z lepim vrtom v Rožni dolini št. 217, tik Ljubljane, ležeča naspr. peka se proda. 1507

I. Vecchiet

zlatar v LJUBLJANI, nasproti glavne pošte

priporoča svojo trgovino vsakovrstne

zlatnine

ter precizijskih žepnih ur.

Lastna delavnica

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne. — Solidna in realna postrežba. Popravila točno. 2714

Št. 17911.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja, da se bodo počenši s 1. junijem 1911 vsak četrtek popoldne ob 3. uri brezplačno stavile koze v veliki dvorani Mestnega doma. Vabijo se vsi stariši, kojih otroci še niso cepljeni, da prineso te k cepljenju in k pregledu cepljen-cev, ki se vrši teden kasneje na istem kraju in ob istem času. Pri pre-gledu izroče se tudi spričevala o cepljenju, ter bodi posebno še po-vdarjeno, da se v smislu ministerijalne naredbe zahteva pri sprejemu otrok v ljudsko šolo spričevalo o vspešno cepljenih kozah.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 30. majnika 1911.

Za oskrb. občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. dež. vlade svetnik

Laschan I. r. 1821

Portland cement, štukatur, samo-kolnice, pristni poljski mave, strešni klej in drugo.

1653

Se dobi v veliki zalogi pri

Stefan Nagy

Ljubljana, Vodnikov trg 5.

Prostorni lokali

v bližini južnega kolodvora pripravni za delavnice in s prostorom za pisarno (event. kot skladišče) se oddajo.

Natančneje v Slomškovi ulici št. 3. l. levo. 1732

Občinski tajnik

z večletno prakso, zanesljiv, kateri bi prevzel tudi tajništvo posojilnice, želi službe. Blagohotne ponudbe pod »Taj-nik« na upravništvu tega lista. 1818

Proda se iz proste roke v Kamniku na Kranjskem — enonadstropna

= hiša =

1825

v kateri se izvršuje gostilniška obrt. Poleg hiše je velik senčnat vrt, vrt za sočivje in njiva, prostorno gospodarsko poslopje, ve-like kleti in vse pritlikline. Natančneje se poizve pri posestnici gospe Mariji Fischer v Kamniku, Graben št. 33.

Redka prilika !! 1832

Zelo dober, skoro nov

pianino

se po ceni proda na voglu Sv. Petra ceste, vhod Radeckega ceste 2, l. n.

Hotel Tivoli

danes in jutri

koncert

1833

Slov. Filharmonije.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Vstop prost.

Za pisarno se takoj vzame v najem

stanovanje

obstoječe iz 4 do 5 sob. Ponudbe naj se pošiljajo upravništvu t. lista. 1831

KINTA

CYCLES K.C.L.

Priznana močna, lahka tekoča so-lidna in neprekosljliva so 866

„Kinta“-kolesa.

Najboljše jamstvo. Ilustrovani ceniki brezplačno.

K. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 9.

Špeciialna trgovina s kolesi in posameznimi deli. Izposojevanje koles.

KONJAK

891

star, pristen destilat dalmatinskega vina je najboljšje sredstvo za slabotne in rekonvalescente. — Dobi se edino pri tvrdki:

Br. Novaković, Ljubljana.

1747 Dobro idoča 3

trgovina z mešanim blagom

ležeča tik mesta kjer bode zgrajen ko-lodvor za novo dolensko železnico se da takoj v najem. Več pove lastnik

Štefan Derganc v Semiču, Dolenjsko.

Ime:

R. Miklauc

Ljubljana 592

bodi vsakemu znano pri nakupu blaga za obleko in perilo.

Sanatorij „Mirni dom“

priporočan od zdravnikov, sprejema bolnike na živcih, tudi nevarne slučaje, histerične, bolne na srcu, želodcu, pa take, ki so samo okrepčanja po-trebni. — Cene so zmerne. — Pro-spekti na zahtevo zastoj.

Dr. Fran Ceh, Gornja sv. Kungota pri Mariboru. 1742

Malo reklame

Veliko

izbire

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

Nizke

cene

Pri nabavi **spomladanskih oblek**
za gospode in deco **uvražajte pozornost na**
najnovejšo konfekcijsko tvrdko

MAČEK & KOMP. V LJUBLJANI

Franca Jožefa cesta št. 3   v obližju glavne pošte

Trgovina je med opoldan-
sko uro tudi odprta. **Postrežba** jako solidna ter
zelo nizke cene.

832 1

Anton Petek

:::: Ljubljana :::: slikarski mojster Sv. Petra cesta 38

se priporoča slavnemu občinstvu za razna slikarska dela ter prečastiti

duhovščini za izvršitev cerkvenih del itd. itd. 1631 1

Na zahtevo izvršim vzorce brezplačno, ako se mi delo poveri.

Tehnični birô in podjetje zgradb

Ingenieur H. UHLÍŘ
Ljubljana, Resljeva c. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in pro-
računov, znanstvena mnenja, prevzeta zgradb

3362

Fotografske aparate

in veliko zalogo vseh v to stroko
spadajočih potrebščin priporoča
fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

v Ljubljani, Selenburgova ul. 5

Zunanja naročila izvršuje z obrat-
no pošto. Ceniki so na razpolago.

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 26.

Glavna zaloga plošč
slovenskih, kakor tudi vseh
drugih vrst. Cena od K 2 50
1138 naprej.

Gramofone

od K 25.— naprej. Avto-
matske gramofone, naj-
boljše in najzanesljivejše
vrste za gostilničarje dajem
na mesečne obroke.

Igle za gramofon tisoč od K 1-80 naprej. —
Zahtevajte cenike, pošiljam brezplačno.

ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelovanje perila, pralnica in
svetlolikalnica, električni obrat,
priporoča zelo dobro in solidno
izdelano perilo po nizkih cenah.

„TETRA“

srajce za gospode v različnih
barvah, dobre kakovosti, iz-
borna noša. Posebno priporo-
čljivo za osebe, ki se radi pote
in zoper prehlad. Dobi se blago
:: in po meri izdelano perilo. ::

1787 (1)

Vzorci so vsakemu na razpolago.

Telefon 237.

Zajec & Horn

Telefon 237.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 73

Beton in železo - beton.

Fundamenti.

Stropovi.

Mostovi.

Vzidava turbin.

Stopnice.

Plakovi.

Ksilolit.

Cevi za kanale, najboljši strešnik našega časa
asbest - cementni škrlj (Zenit) patent Hloch
vedno v zalogi. Edini zastop za Kranjsko.

Umetni kamen (okraski za façade, obhajilne
mize, balustrade).

622

Na Najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostol. Veličanstva

28. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji zakonito dovoljena,
vsebuje 21.135 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 620.000 kron.

Glavni dobiček znaša 200.000 kron

Srečkanje nepreklicno 22. junija 1911. Ena srečka stane 4 K.

Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstraße 7, v lote-
rijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brzojavah in železniških uradih, v menjalnicah
itd., igralni načrt za kupce brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

1596 10

Od c. kr. loterijskega ravnanstva. (Oddelek za državne loterije.)

IZPELJAVA

vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA

Akc. kapital: 40.000.000 kron.

Rezervni zakladi: 17.000.000 kron.

Osrednja menjalnica:

„MERCUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dúchov, Gablonz, N. Graslitz, Krakov, Litomerice,
Moravski Zumburg, Müdling, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praha, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Dinamo stroji, elektr. motorji.
Naprave za elektr. **razsvet-**
ljavo in **prevajanje** elektr.
sile. Električni **obrat** vseh
vrst. **Ventilatorji**. **Turbo-**
generatorji, elektr. želez-
nice in lokomotive, žerjavi
in dvigala. **Obločnice** in
žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav,
(Francis, Pelton). Točna,
cena in hitra popravila vseh
elektr. strojev od drugih tvrdk.
Vse potrebe za **inštaliranje**.
Odlitki iz Siemens-Martineve-
ga jekla, ameriška kujna litina
iz lastnih velikih livaren in
jeklaren. Za vele- in malo obrt.